

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъэзет

ГУМЭ Ахьмэд: «Къин хэфагъэхэм ІэпыІэгъу язгъэгъотыныр сишІоигъоныгъ»

Херсон хэкум и Геническэ район. Мы псэуплэм Адыгеим икъыгъэ медицинэ Іофишэ купыр ящэнэрэу куагъэ. Ыпеккэ кызызэрттыгъагъеу, мы мазэм и 15-м аужырхээр гъогу төхвагъэх. Клэлэцыкъу хирурггэу Гумэ Ахьмэд ятІонэрэу ежь ишІоигъоныгъекэ шхъафит ашыжыгъэ псэуплэм мазэрэ къетынэу клоныр кыхихыгъ. Мы мафэхэм телефонкэ ашт тидэгүүштэй.

Ыпэрапшлэу тигүүштэйгъу нэуасэ шүүтшын. Гумэ Ахьмэд ильес 30 ыныбж. 2015-рэ ильесым Пшызэ къералыгъо медицинэ университетыр къуухыгъ «Іэзэн Іоф» зыфиорэ лъэнъкъомкэ, Краснодар краим иклиническэ клэлэцыкъу сымэджэшт къералыгъо хирургилемкэ интернатурэр 2016-рэ ильесым нэс щихыгъ, ар къуухым, Адыгэ республикэ клэлэцыкъу клиническэ сымэджэштим Іоф щишэнэу луягъ, хирургическэ отделением хирурггэу лут. Аш дактоу 2017-м икъеух щуублагъэу 2019-рэ ильесым икъеяхаплэ нэс Краснодар краим икъералыгъо клиническэ сымэджэшт иапэрэ хирургическэ отделение, 2017-рэ — 2020-рэ ильесхэм Шытхалэ дэт клэлэцыкъу іэзаплэм ашылжъагъ. Клэлэ

цикъу адэбз узхэмкэ апэрэ егъэджэжынхэр 2018-рэ ильесым щикугъэх къералыгъо гематологилемкэ, адэбз узхэмкэ ыкын иммунологилемкэ Лъэпкэ медицинэ ушштын гупчэу Дмитрий Рогачевым ыцэ зыхэу Москва дэтын, 2019-рэ ильесым къыщуублагъэу клэлэцыкъу онкологэу сабийхэм яузхэр гъенүэфигъэнхэмкэ гупчэу Адыгэ республикэ клэлэцыкъу сымэджэштим хэтим Іоф щештэ, 2020-рэ ильесым игъэтхапэ щегъэжъагъэу мы сымэджэштим хирургилемкэ иотделение ипащ. Ишлэнгъэхэм ахигъэхъоныр имурадэу клэлэцыкъу хирургилемкэ конференциехэм чанэу ахэлжээ, аужырэу 2021-рэ ильесым зыдэштэгъэр Москва игупчэ зыгъэсплэхэм ашыщ.

Гумэ Ахьмэд унагъо и!, ишхъэгъусэу Дианэрэ ежыррэ шъэо цыкъу зэдаплу.

Къин хэфагъэм ІэпыІэгъу егъэгъотыгъэнир зэкэми ашшэу ылтытээ, Херсон хэкум и Геническэ район клэлэцыкъу хамгийн эхээрэ медицинэм Іофишэхэр агъэксонхэ фаеу зызэхэхим, Ахьмэд зытакыки егушигъасагъэп — аугъоирэ купым хэханэу унашьо зыгъигъ. Джи мары ятІонэрэу куагъэ, ильесыкъем ыпэктэ мазэрэ къетыгъ, джыри щилэ мазэм и 15-м ыгъэзэжъагъэу Іоф ёштэ.

Хушуухафыкъигъэ дээ операциер зыщикирэ шхольырим пёблагъэу чыплэр зэрэштитим врачыр къызэримыгъаштэрэр игушыгъэхэм къащыхигъэштэй.

(Икъух я 3-рэ нэклуб. ит.)

Тэхъутэмыкъое районымкэ шпъэрыльхэр

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат социальне мэхъянэ зиэлэ псэуальхэу Тэхъутэмыкъое районым щашыхэрэм язытет ыуплээкүү.

Аш игъусагъэх федеральнэ инспектор шхъалэу Сергей Дрокинир, Тэхъутэмыкъое районым ипащэу Шъао Аскэр, псэуплэм яшшхээтхэр. Къэлэ гъэпсыккэ зиэлэ псэуплэу Яблоновскэм лъэпкэ проектэу «Гъэсэнгъы» зыфиорэм къыдыхэлхэйтэгэ шхольыр проектеу «Джырэ еджаплэр» зыфиорэм диштэу нэгбырэ 1100-рэ зычэфэшт еджаплэу джырэ уахьтэм диштэрэр щашы. Ар блокитоу зэхэтышт: зыр — ублэпэ классхэм, адэр — зэхэубытэгэ гъэсэнгъы зыщарагъэгъотыре классхэм арьсхэм атай. Проектын къыдэльхэйтэх актовэ залыр, спорт ыкы тренажер залитт, шхаплэр, уроххэм къахимыгъэрэ юфшэнир зыщикишт классхэр, медицинэ пунктыр.

Къудажу Адыгейкэми нэгбырэ 1100-м тэгъэпслхэгъэ джащ фэдэ еджаплэ щашы. Псэуальхэ пэпчь сомэ миллиард 1,3-рэ фэдиз пэуухьашт. Мы ильесым ыкээм ехуулэу ахэр аухынхэу рагхуягъагъ.

Республикэм и Лышъхъэу псэольэшынхэр зыщикирэ чыплэхэм ашылагъ, подрядчикэм гүшнэгъу афхуягъ. Псэольтилуми ажыр къаэтынэу рагхэжагъ.

Уплээкунхэу ышыгъэхэм адиштэу Къумпыл Мурат шпъэрыль заулэ афишигъыг АР-м гъэсэнгъэмкэ и Министерствэрэ муниципалитетыр япашхэм. Республиком и Лышъхъэу къызэрэхигъэштэйхэмкэ, псэольэшынхэмкэ пальхэр укууагъе мыхуухье ыкы йофэу зэшүуахытхэр шапхъэхэм адиштэу Ѣштынхэ фое. Джащ фэдэу транспортыр къеклонлэнэм, клэлэцыкъухэм шэнгъэ дэгү ягъэгъотыгъэнхэмкэ яшыкъэгъе іэмэ-псымэхэр зэкэ еджаплэхэм алэкэгъэхэгъэнхэм япхыгъэ Іофишохэм ыпэрапшлэу ягупшигъэнхэ зэрэфаэр къыуагъ.

«Федеральнэ пашхэм ІэпыІэгъоу къытатырэм ишІуагъэкэ хэгъэгум и Президент къыгъууцурэ пигъэрлытуу зэкэ клэлэеджасаклохэр зы смен шыжыгъэнхэм епхыгъэр эшІохыгъэ хууным пас

(Икъух я 2 рэ нэклуб. ит.)

ТЭХҮҮТЭМЫКЬОЕ РАЙОННЫМКІЭ ПШЬЭРҮЛХЭР

(Икізүх.)
амалхэр тиіх, аш имы-
закьюо джырд уахтэм
диштэрэ, кіләедже-
клохэмкіэ Ізрыфэгъу
хуущт шыкігэ эзфеш-
хвафхэр кыдырлытыгъен-
х фад. Амалту шыкіхэр
нахь шогъин кыатуу
зэрдгээфедиштэм зекі-
ми тыдемылајсэ хуу-
щтэн», — кыыхгээштүг
АР-м и Лышшхъе.

Шыгуу кытэгъекійкы: куа-
джеу Бжыххэкоежым нэбгы-
ре 250-м тельтигээ еджеплаке

щашы. Я ХХ-рэ ліешігъум
иублэгъухэм адэжь агъэпсы-
гэгъэе еджаплэм ычыпіл ар
кыиуцощт. Унакіем зыщеджекшт-
хэ корпуслиту хэхъэ, ахэр зе-
прыкыпіл гъенэфагъекіэ зе-
пхыгъещтых. Еджеплэ-производ-
ствене мастерскойхэр, актове
ыкіл спортым зыщыптыштхэ
запхэр, кружокхэм яоф зыщы-
захащт унхэр, тхыльеджа-
піл, шхапіл, медицинे пунктыр
ыкіл нэмыкі яофыгохэм апае
кызыфагъефедэшт унхэр аш
хэхъэ. Ахэм анэмкіеу спор-
тым зыщыптыштхэ, зыщагъе-
псөфын алъэкыщт чыпілхэри
еджаплэм кыпелулыштых.

Сомэ миллион 361,5-рэ фэдиз
а посузальем пэхүхьащт.
Күмпіл Мурат къэлэ гъэ-
псыкіэ зиэ посузлэу Яблонов-
скем иканализационн-насос
станцие изытет зэригъельгъуу.
Зы сыхватым кубометрэ 1200-
рэ зыкіочі инженер посузальэр
цыфхэм яльэукіэ ашыгь. АР-м
и Лышшхъе линие занкіеу ды-
ряягъагъэм ильехъан цыфхэм
тхыаусхе тхыльхэмкіэ аш зы-
кыфагъеэзгэгъа псы шоир
кызызрэдэкірэм епхыгъуу.
Проектым кызызрэдильйтэ-
рэм тетэу псы шоир зеркылшт
трубитүл агъэтгэлльыгь. Ізпечі-
тэн фондум икъеклуаплехэм
щытуу.

яшуагъекіэ агъэпсыгъэ станци-
ем яоф ештэ. Ошхышхохэр зы-
щылехэмкіэ цыфхэм псыр къақ-
мыхъаным иофыгъю зэшшохыгъэ
хуунымкіэ аш амал кытыгъ—
метрэ 1,2 — 1,5-рэ фэдизкіэ
каналхэм псыр адэтыр ехшт.

Адыгейим и Лышшхъе куль-
турэм и Унэу «Факелым» щы-
лагъ, кружокхэм аш яоф зе-
рашшіэрэ зэригъельгъуу.
Шыгуу къэтэгъекійкы: АР-м
хэхъоныгъемкіэ иунэе програм-
мэ ишуагъекіэ а учреждениер
игъеклотовыгъуу агъецкіэжын
алъэкыгь, непэ посузлэми рай-
онми якультурнэ щылагъ нахь
чанэу цыфхэр хэшагъе хуугъэх.

Күмпіл Мурат теннисымрэ
баскетболымрэ апыштэгъе кілэ-
цыфхэм тренировкэхэр зы-
щашыхэр чыпілэм щылагъ.
Зэрэхигъеунэфыкыгъемкіэ,
физическе культурэм спор-
тымрэ апыштынхэм пае джыри
нэмыйкі чыпілхэри ящылагъеу
щытуу.

Муниципалитетым ипащхэм
гүштігъу зафхьум Адыгейим
и Лышшхъе гурт еджаплэу
N 3-м физкультурэмрэ посузлы-
гъэм игъэптилэнрэ япхыгъе-
шт модульнэ комплекс щышыгъе-
нным тэгээпсыхъэгъэ пшьэрье
кыгъеуцугъ. Псузлэп кілэ-
цыфхэм ныбыкылехэмрэ
апае дэт еджаплэу спортым
фытегъэпсыхъагъэм исекции
зэфшхъафхэм яофшэн аш
щащэцкіэшт. Джырекіэ доку-
ментациеу ящылагъэр агъехъа-
зыры.

Республикэм и Лышшхъе
кызызрэхигъеэштэгъемкіэ, посузлэ-
пстэуми спорт инфраструктурэр
тэрэзээ ашызхэхэгъенымкіэ
Адыгейим яофшэн гъэнэфагъе
щащэцакіэ. Псынкіеу хэхъоны-
гъе зышырэ посузлэу Яблонов-
скери а яофым кыххэгъелжээ-
тэн фад.

**АР-м и Лышшхъе
ипресс-къулыкъу**

Суретхэр: М. Гордышовыр.

Лышхъужь зекіуакіэр зымни хекіуакіэрэп

— Украина щыкіорэ хэуш-
хъафыкыгъе дээ операцием
нафэ кытфешы Урысые
ицыфыбхэм яхгээгү шу аль-
гээгү зэрэштхэр, — къеуатэ
тигүштэгъе. — Щытхуу хэлъеу
ыкіл зерифешуашуу зипшэ-
рүлхэр зыгъецкіэрэ тидэ-
клохэм яхгэхъафхэм цыфхэм
зэлтэдгэштэнүр тиштэрүл
шхыхафхэм ашыц. Зекіеми
ягугу къэтшын тымыльекыщ-
ми, амал зерилекі ашыцбхэм
такытегүштэгъе.

Одэжьдэкъю Руслан кызыз-
риуагъемкіэ, хэушхъафыкыгъе
дээ операциер зырагъэжъагъэм

УФ-м и Президент иунашьюкіэ Луганске ыкіл Донецкэ народнэ рес-
публикахэм цыфэу арсыхэр къэухумэгъэнхэм фытегъэпсыхъагъе
хэушхъафыкыгъе дээ операцием Адыгейим икыгъе дзекіолхэр чанэу
хэлажъэх, лышхъужьныгъеу зэрхъэрэм ишыхъатэу тын ляпілхэр кы-
фагъэшшуашэх. Ахэм кыатегүштэгъа АР-м идээ комисариат ипащэ
дзэ-патриотическэ яофшленымкіэ илэпүлэгъо Одэжьдэкъю Руслан.

Кызыулагъау Адыгейим постэум-
кіи нэбгырэ мини 2,5-м ехуу
икыгъ. Ахэм ашыцэу нэбгырэ
миным ехүрэр частичнэ мо-
билизацием кыыхиубытагъэх,
къээзкэ нэбгырэ 600-рэ фэдиз
ахэт, нэбгырэ 600-рэ зэзгэ-
нгээ кітхагъэх, адрэхэр зекіэ
ежь яшоигъоныгъекіэ куагъэх.
Пчагъекіэ укызыеклюалікіэ,
Адыгейим икыгъэр мотострел-
ковэ полк псау мэхъу.

— Кыулыкшүлехэм ягъэхъа-
гъхэм ялтыгъеу тынэу кы-
ратыхъэрэм фэгъэхъыгъе къеба-
рэр дээ комисариатым кы-
лекіхъе, — elo R. Одэжьдэкъю.
— Ахэр язытыжыхэрэ муни-
ципальнэ образованиехэм яп-
щэхэр ары. «Урысые Федера-
цием и Лышхъужь» щытхууціэр
зы нэбгырэ зыфагъэшшошагъэр,
ар зыпсэ зыгъетшыгъе Вале-
рий Заволянскэр ары. «Лыш-
хъужьныгъем иорден» Адыгейим
щыщ нэбгырэ 45-мэ къафагъэ-
шшошагъ, 32-р ежь яшоигъоны-
гъекіэ куагъэхэм ашыцых.

Медалэу «За отвагу» зыфиорэр
нэбгырэ 27-рэ фэдизмэ кыара-
тагъ.

Тигүштэгъу кызызрэхигъе-
штагъемкіэ, республике дээ
комисариатым яофышлехэм
кыалхэм ичыпіл плытырхэм
кулыкшүлехэр ашахы. Ахэм ашыц
бэмшиштэгъу тысыжыгъе Дмитрий
Садовскем икъалэу Дмитрий
зэзгэхынгъем кітхагъеу дээ
операцием хэлажъэ. Ар хэгъэ-
гү клоц яофшемкіэ министер-
ствэм ипенсионер, старший
прапорщик.

Дээ комисариатым иотделе-
ние ипащэу, подполковнику
Александру Дрига зэо-зэпэуцужь
зэфшхъафхэм ильээс пчагъэ-
ре ахэлжъагъ. «За отвагу»
зыфиорэр медалыр кыфагъэ-
шшошагъ. Джы аш икъалэу еф-
рейторэр Игорь хэушхъафы-
кыгъе дээ операцием пулемет-
чикэу мэзитфыре къетыгъ.

Ветеранхэм яоф адэшшэгъ-
енымкіэ комисариатым иотде-
ление ипащэу Валерий Боцман

ыкіо Роман, гүхэл нахь мыш-
шеми, хэушхъафыкыгъе дээ
операцием хэкіодагъ. Щымы-
лэжым «Лышхъужьныгъем иор-
ден» кыфагъэшшошагъэр
игупсэхэм къаратыжыгъ. Джаш
федэу Валерий ишшуэ Федор
Боцман зээ зэфшхъафхэм
ахэлжъагъеу щыт, джыри хэ-
ушхъафыкыгъе дээ операцием
кулыкшүлехэр щехы, лышхъужьны-
гъеу зерихъагъэхэм афшэ «Лыш-
хъужьныгъем иорденкіэ» кы-
хагъэшшыгъ.

Галина Мешалкина социаль-
нэ зэтгээпсыхъэгъенымкіэ
отделением яофыш. Аш кызы-
зэриуагъемкіэ, ильээс 24-рэ
зыныжкь икъалэу Константин
апэрэ мафхэм кыащегъэжъа-
гъеу Украинэ дээ кулыкшүлех-
шихынэу хуугъе.

— Орловске университэтыр
кызызриуухэу, 2020-рэ ильээс
шэхкогуум аш кулыкшүлехэр я-
227-рэ артиллериискэ бригадэм
шыригъэжъагъ. — къеуатэ Га-
линэ. — Нэбгырэ заулэ хуухэу

2021-рэ ильээс мэзаем ко-
мандировкэ зэрагъекуагъэхэр
кытиуагъ. Ау зыдэштэгъе
тшлэштэгъе. Нэужым шхыхэихы-
гъе хэушхъафыкыгъе дээ
операциер зэрэргэжъагъэхэр
кызайлом, кындурууагъ тиклале
зыдашагъэр. А мэзих уахтэр
сэркіэ хыльэ дэдагь. Зэрифэ-
шуюашуу сиклале а плыр-стир
чыпілхэм апхырыкыгъ, шобж
зэфшхъафхэр илэхэу къэлжыгъ
нахь мышшеми, зыфедж-
гъе инженер-техник сэнхьатым
диштэу кулыкшүлехэр пидзэжыгъ.
Ары пакшы, жыныгъуакэм
зээгэхынгъеу еухы, ау ар
джыри лынгъекуатэ шоигъу.
«Хэгъэгур кызызриуухэу
сипшээрльээ сэлтэйтэ, сызфэ-
гээзгээ яофшленым гухахъо
хэсэгшуватэ ыкіл синьбджэгъухэр
къэзгъэнэнхэу сишааф» кысело
Константин.

Щытхэр кызызриуухэу ти-
чыгогуу нэмийкхэм тикъыдэкы-
тээ номерхэм джыри тақышы-
тегүштэгъ. Ахэм ахэтых а зы-
унагьом ятэрэ ыкъуитүрэ зе-
рыкыгъэхэр, кілэцыкы 12
къэзгъэнэнгъе, зыныжкь хэкто-
тэгъе гуфаклохэу хэушхъафы-
кыгъе дээ операцием хэлажъ-
хэхэрэр, нэмийкхэри.

ІЭШҮҮНЭ Сусан.
Суретым итыр: Константин
Мешалкин.

ГУМЭ Ахьмэд: «Къин хэфагъэхэм ІэпыІэгъу язгъэгъотыныр сишигъоныгъ»

(Икэух.)

Зы тақыкъи сышынагъэп, къин хэфагъэхэм ІэпыІэгъу язгъэгъотыныр се сишигъоныгъ, — къитфиолтаг Ахьмэд. — Мы

чыпіләм щыпсөүхэрэр ильэсбэрэ гумекъигъомэ ахэтыгъэх. Специалистхэр ямаклех, фельдшер зимиш псеүпілехери щылех.

Ахьмэд къизэрилтагъемкэ,

Адыгеим икыгъэ купэу педиатриту, къеләцкылку хирургыр, къеләцкылку психиатр эркіни психологыр, неврологыр, УЗИ-мкэ врачыр, лаборантыр, медсестрау плызыаххэхэрэм ильэси 2-м къышы улаганыгъе у ильэс 17 зыныбжы аңсырэм япсауныгъе аулпакълу. Геническэ районым ит еджапілехэмрэ къеләцкылку йылыпілехэмрэ улпакъунхэр ашызахашхэ.

— Тызэпплыхэрэм уз зефэ-

шыхафхэр къахэтэгъэшх, — **къитфиолтагъу язгъоныгъ**. — Къеләцкылухэм ялажъем ельтыгъэу тапекле нахъ куоу зыщауплакъуштхе е зыялэзэштхе йэзапілехэм афедгъэклонх фәуи къыхэкы. Тиофшэнкэ къитфиолтагъе шапхъэхэм адиштэрэ медицин псеүальхэр зеритыри къитатыгъ. Джаш фәдэу пешорыгъеш ѡульякъунхэр зэшлэхинхэм пае дгъефедоре псеүальхэр Адыгэ Республикаем псауныгъэр къеухумэлъенмкэ и Министерство къитлекигъэхагъэх, Адыгеим илшхъэтетхэм анаэ къизэрэттетир зэхэтшэ зэпйт. Лышхъеу Къумпыл Мурати къэклогъагъ, ежьышхъекъе зеригъэлтэгъугътишылакъ, тызфенныкъ щылэмэ къыкъеупчагъ. Къыхэзгъэшынену сыйай къеуцуре юфытъохэмкэ чыпіл администрации иштуагъ къизэрэтгъэкъирэр. Нытыхэри къизэрэтфэрэзхэр къитало зэпйт — башлагъе мыш медицин улпакъун тэрэз зышизхамылашагъэр, зямылэзагъэр.

Медицинэм иофыштэхэу Адыгеим икыгъэхэм зэклемкэ сабый минищым ехъ блекигъе къэклогъухэм аулпакъугъ, яшнэрэ кулем — нэбгыре 300 фәдиз. Анахъеу къыхагъеэхэхэр нэгъу-къетлый узхэр, чий-пекъоц-тхакъумэ, іепкъ-льэлэх узхэр, хирургирем епхыгъэхэр, янагъохэм къаххэхажыщх.

МЭШЛЭКЬО Сайд.

нафэхэрэр сымеджэш зэфэшхъафхэм агъекошх, федеральне мэхъянэ зилэхэри ахэтхэу.

Джырэклэ етлупшыгъеу тимедицинэ иофыштэхэм сабыйхэм яулпакъун зэшуахы, мэзаем и 22-м нэс къетыщх, и 23-м республикэм къагъэзэжыщ, янагъохэм къаххэхажыщх.

Машлор фэмысакъырэм тхъамыклагъо хехы

Машлор цыфым анахъ ишкъеэгъе дэдэмэ ашыщ. Шуагъеу ашь къитырэм фэдиз зэрари къехы. Арышь, унаэ темыгъэлпэхъукъеу уфэсакъын фое.

УФ-м ошэ-дэмыш юфхэмкэ и Министерство и Гъэлорышлапе АР-м щылэм гумекъигъо зыпиль зэфхэхысыжхэрмы мафэхэм къышыгъэх. Мы ильэсэм джыри мазэ пыкъигъэп нахъ мышэм, республикэм машлом гъогъу 170-рэ зыкъыншиштагъеу агъеунэфигъ. Аш щыщущ хъугъэ-шлэгни 124-р чыопсым епхыгъэх. Нахыбэрэмкэ цыфым изекуакъ къыхэхеу машлор къехы.

Гъэлорышлапе къизэритыгъемкэ, машлор къизэлкэнэнхим лъялпэ фэххэрэр ашь зэрэфэмысакъхэрэр, хъакхэмкэ юкъи фабэр къэзитырэ пкъигъохэмкэ унэр агъеплы хъумэ шапхъеу пыльхэр зэраукохэрэр, электрорыкъуаплехэр зэрэзэштыкъуагъэхэр, джащ фәдэу электричествэмкэ юф зышлэрэ пкъигъохэр агъефедэ хъумэ сакъынгъе къизэрэзхамыгъяафэрэр ары.

Мы гумекъигъом ынаэ тиритэзагъ АР-м и Лышхъеу Къумпыл Мурат. Тапеки машлохэм япхигъе тхъамыклагъо къеххэрэм япчъагъе нахъбэ мышхууним фэш цыфхэм юкъи мэкъуммэш предприниахэм, джащ фәдэу организациехэм япашхэм зафигъэзагъ игъом ячыгу яххэр агъеэбэзэнхэе юкъи уц гъуягъе агъесты хъумэ шапхъэхэр амыукохонх.

— **Муниципалитетхэм янацхэм зафэсэгъазз** чыгу яххэр зэрэгфедэхэрэм ренду гъунэ лъяфынэу, уц гъуягъе.

ыкъи хэклихэр агъесты хъумэ щынэгъончъеу щыт чыпілэхэр къыхахынхэу. Анахъеу тынаэ зытедгъэтын фаер садоводческэ товариществэхэм къызэлъаубытырэ чыгу яххэр ары. Сичынлэгъухэм зэклеми сикъяджэ, яакъыл зэхашаи къеуцинэу юкъи машлом зыщаухумэнэу, аш пыль шапхъэхэр амыукохонхэу, — къыштихыгъеу хъумэ шлэгъеу яххэр амьтэхэр

къэмьгъэхъугъэним юкъи ар щынэгъончъеу щытынны епхыгъе улпакъун 272-рэ зэхашагъ. Ахэмкэ хэхъунонгыгъ 137-рэ къыхагъэштигъ, нэбгыре 571-мэ администривнэ пшэдэкъыж атыралхъагъ.

Машлор къэмьгъэхъугъэним фэш Гъэлорышлапе АР-м межведомственне юфштэкло куп щызэхашагъ. Республикаем имунципальне районхэм пешорыгъэштэу юф зышлэшт межведомственне купи 9 ашызэхашагъ, ахэр зэклемкэ нэбгыре 27-рэ мэхъух. Яофшлен хахъеу чыпілехэм язитет зэрэгштэнену дэкъигъо 896-рэ, ошэ-дэмыш юф къеххумэ цыфхэм ягъэкошн фэгъэхъыгъ юфхъэзэхъ 243-рэ зэрахъагъэх. Къелэеджэкло 7177-рэ зыхэлжээгъэхэ зэлухыгъе урокаи 159-рэ еджапілехэм ашырагъэлкъигъ.

Аш нэмыкъеэ режимэ агъеуцугъээм тегъэпсихъагъеу цыфхэр нахъ маклех мэхъхэм ахэхъанхэм, аш машло щамышынным, уц гъуягъемрэ хэклихэрэм амыгъэстинхэм япхигъе юфхъабзэхэр зэшуахы.

Машлор ыпкъ къикъыкэ тхъамыклагъо къеххэрэм япчъагъе къеъзыхъгъэним фэш ведомствен икъулыкъушлехэм пешорыгъэшт юфхъабзэхэр зэхашагъ. Анахъеу сабынэ зээрийн үнэе псеүпілехэм юкъи зизакъоу псеурэ нэжъ-лужхэм анаэ атырагъэты. Ведомствен епхыгъеу юф зышлэрэ къулыкъуухэр мыш къыхагъэлажъэх.

Тхъамыклагъо къызыхэкъеу къулыкъушлехэм къыхагъэшхэр

цифхэр зэрэмысакъхэрэр, машлом зыкъимыштэнимкэ шапхъэхэр зэрэмыгъэцакъхэрэр ары. Аш даю мэкъуммэш мэхъанэ зилэ чыгухэм ягубгъо нэзхэр зэрэгуамыжкуыгъэхэм ар епхыгъ. Гъэмафэр ары анахъ гумекъигъор сыда плома а уахтэм электичествэр цыфхэм афикъурэп. Мэзхэм защиыгъэпсэфхэрэм мэшю цыкълоу ашыгъэхэр агъекосэжыхэрэр. Аш икъун тхъамыклагъо къызыдхы.

Гъэлорышлапе къизэрэшцауда къемкэ, гъэрекло мэкъугольм и 8-м къышегъэжъагъеу машлор щынэгъончъэним пыль шапхъэхэр зыукъохэрэм арагъэштишт администривнэ тазырхэр къизэрэштээгъеу унашъом куачлэ илэ хъугъе. Цыфхэм анахъ тазыр инэу атыштыр сомэ мин 20, 1энатэ зыыгъхэм сомэ мини 100, организацихэм сомэ миллион фэдиз.

Машлор къэмьгъууним лъялпээрэ къулыкъоу республикэм щылэм цыфхэм закыфегъэзэ сакъынгъе къызыхагъэфэнэу, машлор щынэгъончъеу щытынмкэ шапхъэхэр амыукохонх, фабэр къэзитырэ 1эмэ-псымэ къутагъэхэр амыгъэфедэнхэу, унэр къагынэ хъумэ ар къэзигъэфээрэ пкъыгъохэр юкъи утыр пачынхэу. Зэрэпшэрхъэхэр хъакум узэрэдэзекъошт юкъи икъоу ны-тихэм якъэлэцкылухэм агурагъэлон фое. Mashлом пыль шапхъэхэр зышувуухъохкэ ашь тхъамыклагъо къызыдхын зэрилэкъыщтыр зыышшумыгъэгъупш: сакъынгъэм мэхъянэшхо ил, арэущтэу шумызекъомэ, тхъамыклагъо къышуухъохкын ылъэкишт.

Нахыжхэр, къеләцкылухэмкэ щысэтехыпэу шуузэрэштыр зыышшумыгъэгъупш, ахэм апашхъэ тутын шуущемышуу, тутын стаффэр ишумытэкъух, унэ шункым итээнэфынкэ тхылтыпээр хэшшумыгъын. Зэшыкъогъэ, юф зынышлэжъэрэ электрическэ пкъыгъо зэфэшхъафхэр унэм ишумыгъэлыхъ. Зыышшумыгъэгъупш: сакъынгъэм мэхъянэшхо ил, арэущтэу шумызекъомэ, тхъамыклагъо къышуухъохкын ылъэкишт.

Io хэлъэп, машлом зыкъыштэним зэрэлэкъыщтыр епхыгъе гурыгъэлон зэдэгүүштээгъухэр нахъ агъэлэшынхэ, къоджэ псеүпілехэм яадминистрациихэмрэ цыфхъэхэмрэ ашкъе зэдэжэжынхэ зэрэфаем. Мэшюшыныр хэбээ юфэу щыт, административнэ пшэдээзекъошт юкъи икъоу ны-тихэм якъэлэцкылухэм агурагъэлон фое. Mashлом пыль шапхъэхэр зышувуухъохкэ ашь тхъамыклагъо къызыдхын зэрилэкъыщтыр зыышшумыгъэгъупш.

Тхъамыклагъо къэмьгъууним

КИАРЭ Фатим.

«Адыгэ макъ» иильэси 100 ипэгъокIЭу

Лъэхъаным дэлъэбэкъошт

Тарихъ лъэпсэ куу зиэ адигэхэм ашъхъэ кырыкIуагъэр макъ — зауи, пыджи, гъабли, йотэжыгъуи.

Сэ непэ зигугуу къесшыщтыр ижьыре зэмнхэм, гъесэнгъэ-шынгъэм печьжье щылэгъэ адигэхэм, ялтыгъэ-псёмыблэжъныгъэ гүнэнчыагъэми, кын мыухыжъе атэлтыгъэр, щылеклакъэм — Октябрэ революциешом атырихи, яльгугу занкэ зэрэхуягъэр ыки ягугу лъагэхэр щылэнгъэм зэрэхырашыгъэхэр ары.

Лъэпкым зыкэхопсыщтыгъэ щылеклакъэ-псёуклер ыгъотонымкэ анахъеу зишүагъэ къекуягъэр ВЦИК-м и Президиум иунашьокъэ бэдзэогъум и 27-рэ 1922-рэ иильэсэм Адыгэ автоном хэкур зэрэзэхашаагъэр ары. Адыгэ лъэпкым игъашэ пытэнгъэм, дэхэнгъэм, тынчнгъэм, юфышо шэгъэн зэрэфаер Хъахъурэтэ Шыхъанчэрэе дэгүү дэдэу кыгурьюштыгъ.

Гүшүлэ зафэм, шылпкъэм пеён зэрэшмыиэр ыки ежь адигэхэм яныдэльфыбзэклэ гъээз кыдэгъэкыгъенмэ мэхъяншо зериэм апэу егуу пышысагъэхэм ар ашыгыгъ. Гүшүлээр — лашешхоба?! Зэрэбгъяууц, зэрэбгъафед кызээрчэлкъытири.

Шылпкъэгъэ-нэфагъэ зыхэль тхыгъэр лъэпкымкэ гъозэлэ-пльяпэ зэрэхуяштум уещечи-нэу щыгъягъэп.

Адыгэ Республиком игъэзетэу «Адыгэ макъ» зыцээм иапэрэ

лъэбэкуу щылэнгъэм зыщицдыгъэр иильэси 100 мэхъу. Уегупшигэсэ, ар зие адигэ лъэпкым ыгу, ыпсэ атешыкыгъ, щылеклакъэ-псёуклер зэфэдэкъэ кызырышырэ гъунджэм ычып. «Адыгэ макъэр» лъэпкым ижыкыацщэ, дунэшхом ар зэрэхэцордер ыки зэрэхэтири къээзийтэрэ тхыгъэ хабз.

Ау иильэси 100-кэ узеклэ-бэжьмэ, мы лъэпкъ гъэзетыр кыдэгъэкыгъенир ыки аш илофыгъохэр зафэу щылэнгъэм щылхырышыгъенхэр посын-клагъэп. Джырэ уахътэм фэдэу, узэрэтхэшти, зэрэхууты-

ши, кызэрэдэбгъэкыщти, ежь гъэзетым пкы шхьи езгэгьотын зыльэкыщт тхэкло-гупшигээ-кло еджаагъэхэри жыгъеу аш дэжым щылгъэхэп. Ауми апэрэ лъягъор адигэ журналистикэм щылхырышыгъэхэм яхъятыркэ, мылофын мэхъяншоу иэр зэхшагъеу, непэрэ гъэзетым апэрэ лъэбэкуу щылгъягъ.

Ар гъэтхапэм и 8-р 1923-рэ иильэсэр аргыг: араб тхакъэр лъялсэу зиэ, гъэзетэу «Адыгэ макъ» цэ ёншадыгъэм иапэрэ номер кыдэкыгъягъ. Аш хэкум ишаа Хъахъурэтэ Шыхъанчэрэе зыкIэтхэжыгъэ

Джэспальеу цыфхэм афакюорэ итыгъ:

«Черкесыбзэклэ тхыгъэ гъэзетым иапэрэ номер кыдэкыгъ, ялонэрэр — агъеха-зыры. Гъэзетым игъеха-зырын цыф жуягъэхэр кыхэгъэлэ-жъэгъенхэр ыки ар унагъо пэпчь альгээсигъенир чылгэ кулыкъухэм яшьэрэйти — кышиоштыгъ аш.

Ильэси 100-кэ узеклэ-бэжьмэ, гъэзет кыдэбгъэкынир зэрэкынигъэр, зэрэхуяштум пкыгъор зэрэшмыиэм кыхэкыкэ мыхжоо лабгъор агъеф-дэу, аш литограф тушкэ харьф зырыэхэр зэрэтиратхэштыгъэхэр, сидэу щитми, кынгыгэми, «Адыгэ макъэм» ипчыгъэ 500 хьюо кыдэкы зэрэхуягъэр гъэзетым дэлажэштыгъэхэм кыалтэжыщти.

Апэрэ адигэ гъэзетыр зи-

гъэхъазырьштыгъэр а лъэхъаным тхэнным апэрэ лъэбэкүхэр щызышыщтыгъэр, ылжкээ зэльашшэрэ тхакло хыгъе ыки (ылжылоу) цэрылоу, СССР-м и Къэралыгъо шүхъафтын кыз-фагъэшшошгъэ Клэрэш Тембот ары. Ежь Тембот кызэрхыжыщтыгъэмкэ, а лъэхъаным ежь Краснодар дэтыгъе политехнистутын щеджэштыгъ. «Интернационалым» ишүүшэхэр адигабзэклэ зэридзэкыгъягъ. Ар кызашэм, хэку исполкомын рагъэблэгъагъ, Хъахъуратэмэ Цуамыкъо Хыисэрэ «Интерна-ционалым» зэрэзэрадзэкыгъэр агу зэрэрихыгъэр ыки джащ фэдэ тхыгъэхэр кызэрхыжашт-хэ гъэзетыр кыдэгъэкыгъенир игоу зэрэлтэгъурэр кыаалаугъ. Мы чылпээм щырахъуягъ аш «Адыгэ макъ» фаусынэ ыки араб шрифткэ кыхъащхэр тхыгъэнхуу.

Мы мафэм кыщегъэжыгъауу тильэпкъ гъэзет гыгу гъашэгъон төхэгъягъ. Аш лъэпсэхэшти фэхүгъэр а лъэхъаным студэнтгъэуу, художественнэ псальм фэлэлэасэу, ылжкээ адигэ художественнэ литературэм лъапсэ фэзышыгъэу, тхэкло цэрылоу Клэрэш Тем-бот. Гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иапэрэ номер кыхъащхэр аш ытхыгъягъах, Мишурин Казбек-эр Сергей Мироненкэмэ илэ-пилэгъух.

Гъэзетым иапэрэ кыдэкыгъ Клэрэш Тембот адигабзэклэ зэридзэкыгъ «Интернационалым» итэгъ. Ар кызэрхыжашт-хэ кызэрхыжашт-хэ зэрэхуягъ.

МАМЫРИКЬО Нуриет.

Зыныбжь хэкIотагъэхэм атегъэпсыхъагъ

Зыныбжь хэкIотагъэхэу ыки сэкъатныгъэ зиэхэу ежь-ежырэу зи-фэо-фашэхэр зымыгъэцэкшүхэрээм зэпымыоу альгээлэхэнгъэм программэр Урысаем 2019-рэ иильэсэм кыщегъэжьагъэу щыпхыраши. Аш пилотнэ шьольыр 34-рэ хэлажьэ.

Программэр зэфэшхъафэу зэтэутыгъ. Цыфхэм яунэ, мафэрэ е чэчи мафи стационарны социальнэ фэо-фашэхэр къашафагъэцэкленхэе медицинэ юлсыгъу щарагъэгъотын альгээ-къыщти. Аш фэгъэхъазырьгъэ цыфхэр (сиделкэхэр) кыхъа-гэлажьэх е унагъом исхэм ашыгъхэр ягупсэ тэрэзэу зэрэлтилэштхэм фагъасэх.

Адыгэ Республиком юф-шынгъэм ыки социальнэ хэхъоньгъэмкэ и Министерствэ кызэрхыжъэмкэ, а программэм ишүагъэклэ ю-фыгуабэ зэшохыгъэ хуугъэ:

— зыныбжь хэкIотагъэхэр ыки сэкъатныгъэ зиэхэр мафэрэ зыщаагъяхэрэ отделениехэр ыки ахэр щылэнгъэм хэгъозэнхэмкэ яшыкIэгъэхэгъэхэр афэгъэцэкшүхэрээм комплекснэ гупчи 9-мэ зээгэгынгъэ адашыгъ. Мы фэо-фашэхэр нэбгырэ 4197-мэ афагъэцакъэ,

къыщти чылпэхэр республикэм имуниципальне образованин 3-мэ ашагъэпсыгъэх. Аш фэдэ фэо-фашэхэр нэбгыри 138-мэ афагъяцакъэ;

— зыныбжь хэкIотагъэхэм ыки сэкъатныгъэ зиэхэм ялхылхэр ыки социальнэ юф-шынгъэр тэрэзэу зэрэлтилэштхэ шылкэм зылхыгъягъаджэхэр эджэлли 9 Адыгэим ит;

— гъашэр нахь кыхъэ шылгъэнэ фэшлэхэй спорт ыки зылхыгъэсэфырэ социальнэ псэулахъэр (ФОК-хэр, спортзалхэр, бассейнхэр, Ѣшрууалхэр, шахмат клубыр, културэм иунэхэр, тхылжэлжапхэр, музейхэр ыки нэмийкхэр) къакIууханхэмкэ социальнэ фэо-фашэхэр афэгъэцэкшүхэрээм комплекснэ гупчи 9-мэ зээгэгынгъэ адашыгъ. Мы фэо-фашэхэр нэбгырэ 4197-мэ афагъэцакъэ;

— 2023-рэ иильэсэм кыщегъэхэр шэлхийн 3-м тетэу зэпымыоу зылхыгъаджэхэр къэнэгъэ муниципальне образованин 6-мэ къацаа ѹуахыщти.

зыныбжь хэкIотагъэхэм апа «Сиделкэхэм якъулыкъу» иофшэн еублэ;

— зыныбжь хэкIотагъэхэр ыки сэкъатныгъэ зиэхэр мафэрэ зыщаагъяхэрэ отделениехэр ыки ахэр щылэнгъэм хэгъозэнхэмкэ яшыкIэгъэхэгъэхэгъэхэр зылхыгъягъаджэхэр эджэлли 9 Адыгэим ит;

Сыдэущтэу программэм ухууон пльэкIыщта?

— Узышыгъэсүрэм елпытыгъэу цыфхэм социальнэ фэо-фашэхэр афэзигъэцэкшүхэр комплекснэ гупчэу узэлхыгъээм лэлэу тхылт елтышт.

— Аш фэдэ 1элпэ 1эгъу уишикIаагъэм, медицинэ ыки социальнэ юф-шынгъэр зыхъхэхэрэ комиссиин кыгъэнэфэшт.

— Зафээзигъэзагъэм аш фэдэ 1элпэ 1эгъу ишикIаагъэ зыхъкIэ, ар зыхъхэхэрэ купыр кынфатхыщти.

— Аш елпытыгъэу фагъэцэкшүхэрэ зээлэхэрэ эхэлжээтихэй, итхажээу 1элпэ 1эгъу зэрэратыштимкэ зээгэгынгъэр зэхажээц.

Программэм фэгъэхъыгъэ къэбарыр нахь игъэкотыгъэу социальнэ фэо-фашэхэмкэ шьольыр гупчэм щылжжыгъэшшэн шьульэкъыщти.

Лъэпкъ проектэу «Демографиум» кыдэхэлтыгъэу программэр пхыраши.

Лъэпкъ проектхэр

Іэкібым агъакІорэр

«Дунэе кооперациер ыкчи іекібым агъакІорэр» зыфиорэ лъэпкъ проектым кыдыхэлтыгъэу икігъэ 2022-рэ ильэсүм Адыгейим имэкүмэш хызмет ипродукцииу доллар миллион 14,5-рэ ауасэ іекіб къэралхэм ашыуагъэйгъ.

Урысие Федерацием и Президент кіещакло зыфэхъугъэ лъэпкъ проектхэм кыдыхэлтыгъэу республикэм икігъэ ильэсүм щизэшхохъяа хуугъэр социальна интернет нэкулбуюхэм кіекіэу **къащызэфхъысыжыгъ АР-м и Лышхъэу Күумпыл Мурат.**

— Адыгейр мы лъэпкъ проектым зэрэхлажъэрэм іекіб къэралэу ипродукции зыщындугъэкіхъэрэм ячыагъэ нахьыбэ хуунымкъэ ишуагъэ къекло. Джаш

фэдэу республикэм кызыдаагъэкіхъэрэр дунэе къэгъэлэгъонхэм ахэдгэлэжъэнхэу, нэкьюкогуухэм апэдгэуцужынхэу амал кытеты. Къэралыгъом ынаа кызызратым ишуагъэкъ тихызметшапхэхэм ящи-кігъэ іепыігъур агъоты, упчэжъэту афэхъух.

Лышхъэм тызэрэцгээгъозагъэмкъэ, мы лъэпкъ проектым кыдыхэлтыгъэу «Шъольыр экспортнэ шапхъэу 2.0» зыфиорэ амалеу кытыре пстэргэ республикэм шагъэфедэ. Урысие ишьольырхэм япродукции іекібым щыуагъэкіхъынмкъэ къэралыгъо іепыігъу ягъэгъотыгъэним ар фытгээпсыхъагъ. Шъольыр пэпчъ щытикъ шхъафэу иэр кыиделтыгъэу экспортыр нахьыбэу кыиекіхъаным екіолікъ гъэн-файз кыфэгъотыгъэнир ары «Шъольыр экспортнэ шапхъэу 2.0-м» мурад шхъаалеу иэр.

«Бизнес цыкIур ыкчи гурытыр»

АР-м и Лышхъэ изэфэхысыжъхэмкъэ, мы лъэпкъ проектым кыдыхэлтыгъэу 2022-рэ ильэсүм зэштохыгъэ хуугъэхэм пстэумкъи сомэ миллионы 167,07-рэ апэлхъагъ.

Предпринимательхэм іепыігъу ягъэгъэнимкъэ Гупчэр бизнесүм щылажъэу икігъэ ильэсүм зыделагъэр 1360-рэ мэхъу. Ар ыпэрэ 2021-м іепыігъу зыгъотыгъэхэм 465-къэ нахьыбэ.

2022-рэ ильэсүм иофшіэн ежь-ежырэу кыызфэз-птоожъяа (самозаняте) республикэм исым ипчагъэлэшэу хэхъагъ. Гъэрекло ахэр нэбгырэ 7158-къэ нахьыбэ хуугъях ыкчи, тигэгэзэм и 1-м зэрагъеун-фыгъэмкъэ, нэбгырэ 13731-м нэсэгь.

Республикэм ипащэ кызызритхыгъэмкъэ, предпринимательхэм іепыігъу ягъэгъэнимкъэ Гупчэр икігъэ ильэсүм бизнесыр мыльку къекуалеу зышы зышлоигъо нэбгырэ 1181-мэ упчэжъэту афэхъух.

Джащ фэдэу мы Гупчэр ишуагъэмкъэ дунэе къэгъэлэгъон-ермэлыкы 4-мэ типредпринимательхэр ахэлэжъагъэх, гьогогуи 4 іекіб къэралхэм ашылагъах.

— Бизнесүм пылхэм ө үүж ихьэмэ зышлоигъохэм апае амалеу щылажъэхэм ильэс къэс ахэхъо. Инвесторхэр нахьыбэу къеблэгъэнхэм шъольырхэр зэрэфхэзьырхэр 2022-рэ ильэсүм зызэрагъапшэм, Адыгейр пэртнүгъэ зыгъиг 20-мэ ахэфагъ. Республиком ипредпринимательхэм тоф ашлэним ишыклагъэр зэкэ агъоты. Упчэхэм яджуапхэр кызызратыжъштэу, фэло-фашия ящылагъэхэр къафэз-гъецкэшт гупчэр район пэпчъ кыышызэлхыгъэх. «Бизнес цыкIур ыкчи гурытыр» зыфиорэ лъэпкъ проектым ишуагъэмкъэ бизнесүм илъкохэм яшлэнхээ хагъэхон, ишыклагъэм нэмык! сэнххат феджэнхэ альэкъишт, гранхэм апае зэнэкъохухэм, дунэе ермэлхъхэм, къэгъэлэгъонхэм ахэлэжъэнхэ амал яэ хуугъэ, — **кыышцо Күумпыл Мурат ихьтыну нэклубгъо.**

Хэбзэлахъэр, фэгъэкІотэнгъэхэр

Хэбзэлахъэр ятын фэгъэхыгъэ Кодексым фэгъэкІотэнгъэ заулэ кызыдэлтыгъагъ. Ащ кыхиубытэхэрэр зыфэдэхэм ыкчи ахэр зэрэбгээпсыштхэм мытхыгъэм такыщатегуущицэшт.

Зэрэбгээпсыштыр

ФэгъэкІотэнгъэхэр хэбзэлахъэмкъэ Федеральнэ күлхъкум интернет нэкулбую «унэе кабинетэу» щыпшыгъэм, къэралыгъо фэло-фашихэм япортал ё МФЦ-м ашыгбээпсын плъекыщт, хэбзэлахъэмкъэ инспекциемэ уякуалэми ё лъэу тхылтыр почтэмкъэ бгъэхъими хуушт.

Сыдэуштэу къальытэра?

Мылькум пае хэбзэлахъыр кадастровэ уасэм къынкырыкIхээ агъенаф. Гурытымкъэ льтагъэу, ащ ипроцент 0,1-м фэдиз хэбзэлахъыр.

Арэу щитми, «Российскэ гээзетым» кызызритырэмкъэ, шъольыр пэпчъ нэмыкъэу ар кылытэтэн фит. Гүшүлэм пае, Москва кадастровэ уасэм ипроцент 0,1-м щегъэжъагъэу 0,3-м нэсэ мылькум пае хэбзэлахъэу щагъэнэфагъэр. Ащ ыуасэ нахь ин къэс, хэбзэлахъхэри нахьыбэ мэхъу.

Хэта зытыхъэр?

Мылькум пае хэбзэлахъ зытыхъэрэр унэе исцуиI («Чылъ ун» зыфатIорэр ары), фэтэр, гараж, автомашинэм пае ууциI гъэнэфагъэ, амыухыгъэу исцэлэе ныкъюI е нэмыкI унэ зиI физичесэ лицэхэр ары.

Щагу хызметым, хэтэ ё чыигхэтэ лэжынним псэүпэ щыгъэуцугъэним атгээпсыхъэгъэ чыгу Iаххэр унэе псэүпэхэм ахэхъех. Фэтэрбыу зэхэт унэхэм ачлэхэм зэдагъэфедэхэрэм апае хэбзэлахъхэр атырэп.

ФэгъэкІотэнгъэхэр зиIхэр

Пстэумэ азу пенсионерхэр ары фэгъэкІотэнгъэхэр зынэсихэрэр.

Джащ фэдэу Советскэ Союзым ыкчи Урысие Федерацием ялыхъужъхэр, Щитхъум иорден истепених зыфагъэшьошагъэхэр, аэрэ ыкчи ятлонэрэ купхэм ахэхъэрэ сэкъатныгъэ зиIхэр, кізлэцыкъу сэкъатхэр, Хэгэгү зэошхом, нэмык зэо-зэпэуцужхэм ахэлэжъэгъэ дээкіолхэр, партизаныгъэхэр, Чернобыль кызыхъугъэ тхъамыкъагъом идэгээзыжын хэлэжъагъэхэр,

дзэкіолхэр ё отставкэм куагъэу ильэс 20-м кызымыкъэу куулкыу зыхыгъэхэр, дзэкіолхэр, къэралыгъо куулкыуцхэхэу явшьэрэльхэр агъецакхээхээ фэхыгъэхэм янэ-ятэхэр, яшхъэгъусэхэр, нэмыкъыхэр ахэм къаахеубитх.

Кыыхгээцгэшгээн фаяе, мыхэм ыкчи нэмыкъэу зыцэ кьетымыуагъэхэм фэгъэкІотэнгъэ илэу хэбзэлахъхэр атын залъекъышт амыгъэкощыре мылькур бизнесем пае амыгъэфедэрэм, кадастровэ уасэр соме миллион 300-м емыхъурэм ары.

Амыгъэкощыре мылькум хахьэу псэолъе заулэ зиэм ахэм ашыщу зыр ары фэгъэкІотэнгъэ илэу хэбзэлахъыр зыфатышт. Гүшүлэм пае, пенсионерым фэтэриш илэмэ, ежь зыфаар къаахишишь, ащ пае хэбзэлахъыр ымьтынэу фагъэпсыщт.

Зыныбжь имыкъу гээ сабыибэ зэрыс унагъохэм хэбзэлахъэмкъэ фэгъэкІотэнгъэхэр анэсих. Унэе псэуплэ чэсхэм хэбзэлахъ зытэфэрэ квадратнэ метрэ пчагъэу ялэм сабый пэпчъ телъитагъэу квадратнэ метри 7, фэтэр зиэхэм — 5 къащыгъэлхэу къафальтэ.

Чыгум ыкчи транспортым апае

Федеральнэ хэбзэлахъэм ятынкъэ фэгъэкІотэнгъэхэр кыыдэлтыгъэхэн.

Арэу щитми, 2017-рэ ильэсүм кыщегъэжъагъэу пенсионерхэм чыгу Iаххэр ялэм щыщу сотки 6-рэхэзэлахъ зыфатыштхэм афыагъэкъигъ.

Транспортым пае хэбзэлахъхэм ятын фэгъэкІотэнгъэхэр кыыдэлтыгъэхэн, ау... Сомэ миллионы 3-м еху зысэ авомашинэ исхэм 2021-рэ ильэсүм пае хэбзэлахъхэр нэмыкъхэм атырэм шо-кіэу афагъэнэфэгъагъ. Джащ пае ачлэхэм сомэ миллионы 10-м нагъэсигъ. 2023-рэ ильэсэу тызхэхьа гъэм ыкчи 2022-м пае транспортын хэбзэлахъхэр кызыалтыгъэхэр, сомэ миллионы 10-м нахь лъэплэ транспортым исхэм ардэхэм анахыбэу ар зытын фаяе хууштыр.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр Хъут Нэфсэт.

Къашъом ижъогъобын

Тарихъ мэхъянэ зиэ мэфэкхэу льэпкъ къэшьо-
ко ансамблэу «Шапсыгъэр» зызэхащагъэр
ильэс 50 ыкчи адигэ культурэм и Гупчэ къызы-
зэуахыгъэр ильэс 30 зэрэхъурэр Псышуапэ
концертышхоклэ щыхагъеунэфыкыгъ.

Ліеуж зэфшэхъяфхэм ялыш-
клохэр, ветеранхэр, нэмыкіеу хы
Штуціэ үшьом къыщыхъугээ
льяпкым икультурнэ кіэн зы-
льятытэхэрэр ащ къеклонлагъэх.
Хэшх Русльянрэ иартистхэмрэ
ильясыбэ тошшіэнры къызэ-
фаҳысыжыгъ, тиньжыхыкіэ
Іспеласхэм мыуҳыхын лъэкіеу
ялэр, адыгэ хореографием иде-
хагъэ къағъельзегъуагъ.

Ахэм кважафыг культурэм ио-
фышлэхэр зөзыщгыгэу, иль-
сыбыг зыныбжыгэв «уазикир»
күштэхээ гього псынжыым хэ-
наагьэу зэрэункыщгыгэхэр.
Апэрэхэм аяцыгыг адигэ куль-
турэм и Гупчэ зыгъэпсыгэ Хэшх
Асльян Шухьашибы ыкъор. Ар
лофшэн «шоим» сыйдигүм ыгъэ-
щинаагьэл, лофэу ышлэрэм ыгуи
ыпси хильхьагь.

— Зэгорэм, ильэс пчыагъэктээ узээклэлбэжьмэ, поселкэу Шхъафит икъоджэ клуб сиофшлэн щезгъэжжэгъяа. Ашыгъум аш ансамблэу «Шапсыгъэр» чэтигъ. Арышь, а купыр ыльэ зэрэтеу-цорэр сынэгу кээкигъ, — Къы-ютагь Псышүапэ лъэпкь куль-турэмкэ и Гупчэ ипащэцты-гъэу, Пышэ шьольыр культу-рэмкэ изаслуженэ юфышлэу Елена Гребенюк. — Купыр зэхэзьы়гъэ Хэшх Аспльянэр аш игүусэхэмрэ ар къызэтыра-гъэнэным пае къинэу альэгъу-гъэм сиришыхъат.

Пшызэ шъольыр ыкъи Адыге-

им культурэмкэ язаслуженею
лофышэу, 2005-рэ ильэсүм
ионыгьо мазэ дунаим ехыгьээ Хэшх Аслын музыкант,
къэшьокю ыкли хореограф-
балетмейстер 13пэласэхэр къыз-
хэкыгьэ творческе лякъом
щущ. Тым лофу рихыльгъагъэр
ыкьюу, Адыгэ Республикам культу-
турэмкэ изаслуженею лофышэу
Хэшх Руслан льнгъэкотагь.
Адыгэ культурам и Гупчэ ар
ипаш. Аш ившаашхэу Бибэрэ
Сурэтэрэ, имахъульхэу Тэрчкью
Муратэрэ Гербо Саидэрэ лоф ща-
шэ. Аслын ыкъом ыкъожыым
ипшэшье цыклю Асани «Ша-
псыгъэм» къышшо. Унагъом
зыкъышызы/этыхэрэ Дисанэ,
Казбек ыкли Аслын а гъогум
зэрэтехъащхэми лохэльэп. Ан-
самблэм гъэхъагъэу аужыре
ильэс тюкъим ышыгъэр эзкээ
Хэшх унагъом епхыгь.

— Шылкъэ, Русълан ятэ ри-
гъэжъэгъэ юфыр зэрифэшьуа-
шмэ тэтэү лъеѓэкүүэтэ, — **къы-
lyагъ чыпілэ Адыгэ Хасэм
ипаш्यу KlaKlyхъу Мэджыдэ.**
— Къызэрэзэтыргъэнагъэм
имызакъо, хигъэхъон ылъэ-
кыгъ, тильэпкъ шуякъэ игугъу
арегъэшы, иартистхэр чыпілэ
зэфэшьхъафыбэхэм къащэшьо.

Аш рээнэгъяшко кылэжьыг. Юбилей мафэм Гупчэм щыжъотыг. Артистхэмрэ музыкантхэмрэ концертын зыфагъэхъязырыштыг, күлэцыклоу, ныбжыкыкэу щызеклорэр бағъэ, хъаклэхэр чэфыгъэх.

Хэшк Руслан икабинет адыгэ гъэпсыкыкэу илэр псынкыкэу нэм кыкыледээ. Ансамблэм зэнэ-кьюкуюхэмрэ фестивальхэмрэ къашихыгэ кубокхэр, дипломхэр, рээнэгъэ ыкын щитхүү тхылтихэр шкаф мэклахэм атетых, ахэм адыгэ бырактыр, пщынэр, пхъэкычэхэр ыкын щыкылэпшынэр аголъыжых,

Къинныгъохэр щылэх нахь мышлэми, Русльянэрэ игъусэхэмрэ гъехъягъэхэр ялехэу ахэр къыззапачых. Ансамблэу аужыре ильэсхэм къэжкыгъэм хэхъонигъэхэр ешлэх, зэнэктюкъухэм, фестивальхэм ахэлжээ. Ныбдэгэтухэри, волонтерхэри, артист ныбжык! эхэм янэ-ятэхэри ашт къызэрэхэлжэхээр, ахэр мыхумэ тофыгъохэр зэпычигуае зэрэхъущтым къыклегъэтхы пащэм. «Адыгэ Хасар» ялгасан ашлэрэр ба.

Ямзэфэлкілэ алэү къафэгу-
штуягъэх урыс, украинскэ, урым,
ермэл, белорусскэ ыкли къэ-
зээкъ культурэхэм ягупчэхэм
япащэхэр. Псыштуапэ лъэпкъ
культурэмкэ и Гупчэ ихудо-
жественнэ купхэм яартистхэр
сценым имызакъю, ѿыэньгъэ-
ми ѿызэньбджэгъух. Ашкэ ахэр
шысэтехыпэх.

Юбилеим фэгъэхыгээ концер-
тэу цыфыбэ къэзыгугъоигъэм
адыгэ культуэрэм и Гупчэ итвор-
ческэ купхэр, иорэддлохэр, хьа-
кэу къафэкIуагъэхэу къалэу
Гагры иансамблэу «Киараз»,
поселкуу Яблоновскэм къыкыгъэ
адыгэ къэшьокю купеу «Адыге-
им инбыжыкIэхэр» зыфиорэм
ясолистхэр, Къэрэззэ-Щерджэ-
сим, Къэбэртзее-Бэлъкъарым
ыкИ Адыгейим язаслуженэн ар-
тистэу Лъэчэ Альберт, ордэдлиоу
Хъаткю Раситэ, нэмыхэр зы-
снечам шынажынгъакIагъах

сценәм щызыгүйкәтгәй. Къазрафәшүшлөхәрәм фәгъэ-
хыыгъез видеороликхәр къағъэ-
хыыгъез зэлъашшәре къешшокто
ансамбләхезу «Налмәсым», «Ка-
бардинкәм», къеләццыкү купхезу
«Мыекуапә инәфытьхәр», «Наль-
ику» азығилюхәрәм, намынкүхәм.

Цүк» зығиохэрэм, нэмыххэм.
Сценэм кыыдэкүаехи къафэ-
гушуяльэх чыпээ Адыгэ Хасэм
итхаматэу Klakыхы Мэджыдэ,
Псышопэ район администра-
цием күлтүрэмкэ иотдел ипа-
шын. Ойн Багашаанын

шэу Ольга Богдашевскаяр.
Шүхъафтынхэри къафахьы-
гъэх. Гүщыэм пае, къэшьоко
ансамблэу «Мыекууапэ инэ-
фыльхэр» зыфилорэм Хэшх
Руслан пае кіэко фыжъ къари-
гъещагь, нэмымык нэпэепль тын-
хэтийн асаанчийнхээр.

160

Къералыгъо автоинспекцием къеты ХэкI изыдзырэм — тазыр

Транспортым хэкIыр къизытэкьюу камерэхэм къаридзэрэм джы пшъэдэкIыжь рагъэхьышт.

2023-рэ ильэсүм щылэ мазэм и 11-м къышегъэжъагъэу транспортым хэкI къизытэкьюрем пшъэдэкIыжь рагъэхьыштимкэе автомата шыкIем тетэу тезыхырэ камерэхэр агъофедэнимкэе фитынгъэ щылэ хуугъэ.

Тазырхэр:

— Физискэ лицэхэм
— апае сомэ мини 10-м къышегъэжъагъэу мин 15-м нэс. Ащ фэдэ хэбзэукыонгъэ икIерыкIэу зезыхырэм тазырыр сомэ мин 20 — 30-м фэдизыщт;
— ыннатIэ зыыгхэм алэрэу мыш фэдэ хэбзэукыонгъэ зызерахьэкIэ, тазыр сомэ мин 20-м къышегъэжъагъэу сомэ

мин 30-м нэсыщт. Ятуанэрэу а зекIуакIэр къизыхафэкIэ — сомэ мин 40-м къышегъэжъагъэу тазыр сомэ мин 20-м къышегъэжъагъэу сомэ

мин 30-м атын фае хуущт, икIерыкIэу шапхъэхэр заукъокIэ сомэ мин 60-м къышегъэжъагъэу сомэ мини 100-м нэс арагъэтищт.

Джы пшъэдэкIыжь арагъэхьышт

ГъогурыкIоныр щынэгъончэнимкэе шапхъэхэм афашигъэ зэхъокыныгъэхэм ащищтэу 2023-рэ ильэсүм гъэтхапэм и 1-м къышегъэжъагъэу къуачIэ зиэ хуущтхэм ащищ зынэбгырэр зекIонымкэе ыгъэфедэн ыльэкIыщт амалыр (средства индивидуальной мобильности, ылжкIэ СИМ къизэрэтощтыр).

Мыш хэхъэх электросамокатхэр, электроскейтбордхэр, гирокутэрхэр, сигвейхэр, нэмыххэр. Мыш къикIырэр — транспорты амалуу зы щэрэхе заулэ зыкIетэу, двигателькэе агъэорышыу зынэбгырэр зэрэзекIон ылжкIыщтыр ары.

ШэпхъакIэм ипунктэу

24.2(1)-м къышэрэдилтырэмкэе, СИМ-р зыгъэйорышлэн фитыр ильэс 14-м къехүгъэр ары. Скоросттэй айгыын фитыр зы сыхытатым километре 25-м блэкIы хуущтэп. Мыш фэдэ транспорты зыгъэйорышлэрэм гъогурыкIоним ишапхъэхэр зиукъохэкIэ, админист-

ҮПКIЭ КЪЫХЭХЬУАГЬ, ФЭГЪЭКIОТЭНЫГЪЭХЭР...

2023-рэ ильэсүм щылэ мазэм и 1-м къышегъэжъагъэу Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэу N 208-м къуачIэ илэ хуугъэ.

Ащ ястатьяу 333.33-м ия 2-рэ Iахъ зэхъокыныгъэу фашыгъэм къызэрэдилтырэмкэе, транспорты амалхэм язэхэллыкIэ зэхъокыныгъэ фашыннимкэе ыкIы щынагъо щыт хылыгъэхэр зэрэшэнхэмкэе фитынгъэ къаратынным ифэло-фашэ къафагъэцэкIенным пае джы къералыгъо пошилинер атыщт. Ащ ыпкIэ зыфэдизыщтыр автомобилым рашылпэшт зэхъокыныгъээр зыфэдэм, щынэгъончагъэм ишапхъэхэм ялтыгъэшт.

хытаяра тхылтыр ятыгъэныр — сомэ 1500-рэ.

Къералыгъо пошилинер зыфэдизыщтыр:

— щэрэх зыкIэт транспорты амалзуу агъофедэрэм изэхэллыкIэ зэхъокыныгъэ фашыннимкэе фитынгъэ ятыгъэныр — сомэ 1000;

— щынагъо щыт хылыгъэхэр зэрэшэнхэмкэе транспорты амалхэм фитынгъэ ятыгъэныр — 1500-рэ;

— щынагъо щыт хылыгъэхэр зэрэшэнхэмкэе транспорты амалхэм фитынгъэ яратыгъагъэм ипальэ льгыгъэктэгъэныр — сомэ 1000;

— транспорты амалым изэхэллыкIэ зэхъокыныгъэу фашыгъэр щынэгъончагъэм ишапхъэхэм зэрэдштэрэр къэзыуышт.

Зэхъокыныгъэхэр:

2023-рэ ильэсүм щылэ мазэм и 1-м къышегъэжъагъэу къералыгъо фэло-фашэхэм я ПорталкIэ зэрэтыштэгъэр къэнэжьигъ.

атыщтыгъэ къералыгъо пошилихэм ялгээ фэгъэктэнгъэу процент 30 хуущтагъэр щылжээп.

Водительскэ удостоверениер къыдэхыгъянэм в зэблэхъугъяным сомэ 2000 ыласэмэ, фэгъэктэнгъэмкэе а фэло-фашээр сомэ 1400-кэе къыдэхыгъ.

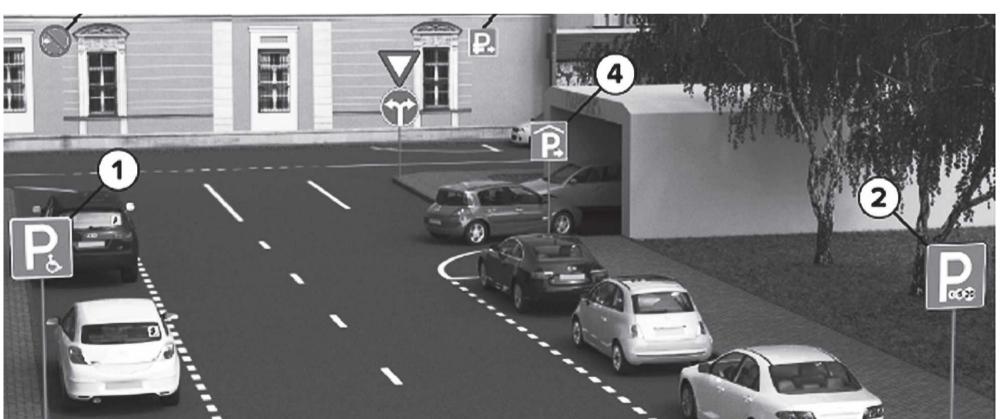
Транспорты амалыр зэрэхтагъэр къэзыушыхытыр тхылтыр ятыгъэныр — сомэ 500 ылас, фэгъэктэнгъэ зиэхэм сомэ 350-рэ атыщт.

Транспорты амалым ипоспортыкIэ къыдэхынным сомэ 800 ылас, фэгъэктэнгъэ уиэмэ сомэ 560-рэ.

ГъогурыкIоним ишапхъэхэр зэрэвкууагъэмкэе фэгъэктэнгъэу ялгээ тазырхэм я процент 50 къералыгъо фэло-фашэхэм я ПорталкIэ зэрэтыштэгъэр къэнэжьигъ.

ГъэуцуупIэхэр къыхагъэштых

Автомобиль гъэуцуупIэхэр шьо зэфэшхыафхэмкэе къыхагъэштых. ҮпкIэ зыхэль гъэуцуупIэхэр шхонташьокIэ, ыпкIэ зыхэммыльхэр — фыжкIэ агъэтхыхыащтых.

Ащ фэдэ тамыгъэхэр зыщихагъэуунэфыкIыгъэ чыпIэхэм автомобилыр къынагъэуцун ыкIы къытырагъэнэн фитыгъэхэр.

хэп. Тазырыр зэрэкъэралыгъо сомэ 1500-рэ, ау Санкт-Петербург ыкIы Москва тазырыр сомэ мини 3 ащаагъэнэфагь.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр Йашынэ Сусан

Баскетбол. Суперлигэм икупэу «Б-р»

ДЭКІҮГЬО ЕШІГҮИ 4 — ЗЫ ТЕКІОНЫГЬ

Адыгейим ибаскетбол командэу «Динамо-МГТУ-м» мы ильэсыкіэу кыхыагъэм апэрэ ешігъухэр илагъэх. Дэкіүгьо ешігъи 4-у илагъэм зы теклоныгъэ къащидихыгь.

Мыекуапэ икомандэ мы ильэсмыкіэ иапэрэ ешігъитуу къалэу

Магнитогорске щыкыагъ, чыпіе командэу «Металлургым» йуқларгъ.

Апэрэ ешігъум бысымхэм теклоныгъэр къыдахыгъ, пчагъэр 86:72. Ятлонэрэм «Динамо-МГТУ-р» нахь щыльешыгъ, пчагъэр 68:59.

Челябинскэ щыкігьо ешігъитуур тикомандэ кылфакыныгъэх, мыш япплынхэу цыф беддэдэ къякіолагъ. Ешігъитуури бысымхэм ахыгъ — 77:67 ыкіи 78:44.

«Динамо-МГТУ-м» ешігъу 20 илагъ, джырэ уахътэм я 3-рэ чыпіем щыт. Шыгу къедгъекыжын, зэкімкі мы купым команди 8 хэт. «Динамо-МГТУ-м» ыпэ итых Ростов-на-Дону ыкіи Челябинскэ якомандэхэр.

Джыри ешігъуи 8 къенагъ, мәзаем и 3 — 4-м «Динамо-МГТУ-р» къалэу Ростов-на-Дону щешішт.

ЛЪЭС КІОНЫР ЗИКІАСЭХЭМ АПАЙ

Мыхэм апае зэхащагъ марафонэу «Гъатхэм тыпэгъокы» зыфиорэр. Ар щылэ мазэм 16-м Мыекуапэ щырагъэжъагъ ыкіи мәфэ 14-рэ клошт.

Республикэм икъэлэ шъхьяэ имызакьоу, Адыгейим ирайонхэм, тигъунэгъу Краснодар краим ялтыклохэр ащ хэлажъэх. Псауны-

гъэм игъэптиэнкіэ шогъешхо къэзытырею юфтхабзэр 2020-рэ ильэсым щыублагъеу рагъеклокы. Ащ икіещакьор Мыекъопэ къэлэ

администрацием физическе культурэмкіэ ыкіи спортымкіэ и Комитет ары. Мыш хэлажъэхэрэм пшъэрэйльэу апашхъэ щытхэр ренеу зэблахъух, мызыгъегум мафэ къэс лъэбэкью мини 10 ашын фае.

— **Мыцкіэ къэдгъэлъэгъонэу тыфай псауныгъэм игъэптиэнкіэ физическе культурэм мэхъянэшио зэрийэр, ацкіэ лъэс кіоным шиоЖэгъишио къызэртирыэр. Мафэм лъэбэкью мини 10 пкіуным пае сыхъатэрэ ныкъорэ ныІеп иициклагъэр. Шыныгъэлэжъэм зэралтытырэмкіэ лъэсэу къэзыклюхъэрэ цыфым уз зэфэшхъафхэр къыпхъянхэм иицинагъо нахь макіэ мэхъу, гум Юф зэрииіэрэр нахь зэтэуцо.**

**Джасц фэдэу тыкъэзыу-
цихъэрэ дунаим идэхагъэ
ельэгъу, зэхешіэ, —**
къылуагъ Мыекъопэ къэлэ администрацием физическе культурэмкіэ ыкіи спортымкіэ и Комитет иметодистэу, марафоным изэхэцаклоу Бзагъо Рустам.

Зэхэшаклохэр юфтхабзэм хэлажъэхэрэм мафэ къэс алъепльэх. Шапхъэхэр эзымыгъэца-къэхэрэрэ марафоным хэзых. Зэкімкі нэбгыри 121-мэ аклычэ ауштынэу рагъухъэгъагъ, бэхэр унагъо хэлажъэх. Мәфи 10-м къыклоц марафоным къыхэнэжыгъэр нэбгыре 98-рэ. Шылэ мазэм и 29-р — аужыре маф. Юфтхабзэм иуцугъохэр зэкіэ зыгъэцэкагъэхэм дипломхэр аратыштых ыкіи Адыгейим и Олимпийскэ Совет ыгъэнэфэгъэ шүхъафтынхэм якыдэхын хэлжээштых.

**Зэхээшагъэр
ыкіи къыдэзы-
гъэкъыэр:**
АР-м лъэпкъю юфхэм-
кіэ, Икъыб къэралхэм
ащыпсэурэ тильэпкъэ-
гъухэм адярыяэ зэпхы-
ныгъэхэмкіэ ыкіи
къзбар жыгъэх
иамалхэмкіэ и Комитет
Адрессыр:
385000
къ. Мыекуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер
зыдэшыІэр:**
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79
Редакцием авторхэм
къалихырэр А4-кіэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъэкіэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээу, шрифтыр
12-м нахи цыклюнэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкигъэкъюжых.

E-mail: adygoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
УФ-м хуутын юфхэмкіэ,
телерадиокъэтын-
хэмкіэ ыкіи зэлъы-
Іэсикіэ амалхэмкіэ
и Министерстве
и Темир-Кавказ
Чыпіэ гъэлоры-
шапл, зэраушыхъатыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаухытэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Зэкімкі
пчагъэр
4347
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 134**

Хэутынным
узыкіэтхэнэу
щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщикиэтхэгъэх
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

**Редактор шъхъаэр
Мэшлэкъо С. А.**

**Редактор шъхъаэм
игуадзэр
Тэу З. Дз.**

Пшъэдэкъыж
зыхъыре
секретарыр

Тхъаркъохъо А. Н.